

MODERATERNAS OTRYGGHETS- CHOCK

– Moderat politik för ökad otrygghet

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

2018-04-20

Moderat politik för ökad otrygghet

Den moderatledda regeringen 2006-2014 förde en politik som ledde till att man ökade otryggheten på arbetsmarknaden och försvagade den svenska modellen. 500 000 svenskar tvingades ur arbetslöshetsförsäkringen, man öppnade upp för ökad låglönepress och otrygga anställningsvillkor och utförsäkrade tusentals ur sjukförsäkringen. Sedan Stefan Löfven blev statsminister har regeringen vänt utvecklingen, men mer återstår att göra.

Socialdemokraterna har satsat på en aktiv jobbpolitik och fler utbildningsplatser för att skapa fler möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Stupstocken i sjukförsäkringen har avskaffats och flera åtgärder satts in för att hjälpa människor tillbaka till hälsa och jobb. A-kassan har höjts och regeringen har infört avdragsrätt för fackavgift. Regeringen har slagit vakt om att arbetsmarknadens parter ska förhandla och besluta om löner och villkor på arbetsmarknaden utan politisk inblandning. Ordning och reda på arbetsmarknaden förstärks genom ökade krav vid upphandling, upprivet Lex-laval och ökade arbetsplatskontroller.

Framåt ska kraven vid arbetskraftsinvandring skärpas för att minska handel med arbetstillstånd och slavliknande arbetsförhållanden. Valfärden har sedan 2014 förstärkts med över 100 000 nya medarbetare. Ungdomsarbetslösheten är idag den lägsta på 15 år och nyanlända kommer allt fortare i jobb.

Höstens val handlar både om vad Socialdemokraterna vill men också om vad alternativet är.

Vi vill öka tryggheten och utveckla den svenska modellen. Alla ska kunna leva på sin lön. Det ska vara ordning och reda på arbetsmarknaden. Vi ska säkra finansiering av välfärden för alla som behöver den. Det ska bli fler poliser på våra gator så att alla känner trygghet. Vårt mål är att ingen ska bli sjuk av sitt arbete. Blir du sjuk så ska du kunna lita på att din försäkring finns där och stöttar dig, och du ska få snabb hjälp tillbaka till hälsa och jobb.

Mot detta står en Moderat politik som leder till ökad otrygghet. Anställningsskyddet ska försämrats. Marknadshyror kommer pressa upp hyresnivåerna för stora delar av bostadsmarknaden. En återinförd tidsgräns i sjukförsäkringen kommer att leda till att

sjuka utförsäkras. Arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet ska försämras. Samtidigt ska skatterna sänkas med minst 36 miljarder vilket kommer att ge Sverige sämre möjlighet att förstärka polisen, investera i välfärden och hantera segregationen. På flera områden vill Moderaterna nu gå avsevärt längre åt höger än vad partiet någonsin öppnade för under Fredrik Reinfeldt.

Viktiga förslag från Moderaterna som bedöms ha en särskilt stor betydelse för otryggheten är bland annat:

- Införandet av marknadshyror.
- Låglönepress genom lagstiftade lönesänkningar för ungdomar och nyanlända, samt upprätthållandet av en avreglerad arbetskraftsinvandring.
- Reformerat anställningsskydd.
- Försämrade arbetslöshetsförsäkring.
- Återinförd bortre tidsgräns i sjukförsäkringen.
- Till detta ska läggas skattesänkningar för minst 36 miljarder – vilket kommer att medföra försämringar för välfärden.

Sammantaget leder dessa politiska förslag till en ökad otrygghet. Detta kommer vara huvudinriktningen för socialdemokraternas kritik av Ulf Kristersson och Moderaterna i valrörelsen 2018.

Marknadshyror

Sverige behöver fler bostäder som vanligt folk har råd att bo i. Under en lång tid har byggandet varit alldeles för lågt och bristen på bostäder är kännbar i hela landet.

För att få fart på byggandet har den socialdemokratiskt ledda regeringen gjort viktiga investeringar. Tack vare byggbonusar till kommuner som sätter spadarna i marken och investeringsstöd till de som bygger hyresrätter och studentbostäder med rimliga hyror har byggtakten ökat de senaste åren. Det är en politik som Sverige behöver mer av. Behovet av billiga bostäder är fortsatt högt och kommer öka framöver.

Det här vill Moderaterna göra nu

Moderaterna har på sin partistämman fattat beslut om att verka för ett ”nytt och mindre reglerat hyressättningssystem i hela beståndet”. Av Moderaternas budgetmotion för 2018 framgår också att de vill avskaffa regeringens investeringsstöd för bostadsbyggande, istället tror de att en friare hyressättning vid nyproduktion skulle leda till fler bostäder.

Konsekvenser för hyresgäster och bostadsmarknaden

Finanspolitiska rådet bedömer i sin rapport från 2017 att hyrorna i Stockholmsregionen skulle höjas med 33 procent. Enligt Hyresgästföreningens rapport från 2015 (framtagen av Ramböll) är det troligt att hyrorna i Stockholmsregionen skulle öka med 40 procent. Detta kan betraktas som ett tak för effekterna av ett genomförande av moderaternas politik och skulle innebära att många tvingas flytta ifrån sina hem och att fler skulle behöva förlita sig på bidrag såsom bostadsbidrag och bostadstillägg för att få ihop ekonomin.

Marknadshyror är inte heller någon lösning för att öka produktionen av hyresrätter. Dagens system med presumptionshyror ligger så nära marknadshyror under de första åren efter uppförandet att en övergång till marknadshyror inte bedöms påverka nyproduktionen av hyresrätter nämnvärt, men spela stor roll för prissättningen på det existerande beståndet. En övergång till marknadshyror innebär därför framförallt ökad otrygghet och en betydande förmögenhetsöverföring från hyresgäster och stat (via bostadsbidragen) till fastighetsägarna.

Låglönepress

Sysselsättningen i Sverige är den högsta i EU och arbetslösheten har sjunkit kraftigt sedan valet 2014. Bland de som är arbetslösa idag saknar många de kunskaper och färdigheter som krävs på svensk arbetsmarknad. Det gäller framför allt nyanlända men även långtidsarbetslösa. Det behövs nya enklare vägar till jobb som ger varaktig etablering på arbetsmarknaden.

Därför har arbetsmarknadens parter förhandlat fram förslaget etableringsjobb. Syftet med etableringsjobben är att nyanlända och långtidsarbetslösa ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden samtidigt som arbetsgivarnas framtida kompetensförsörjning stärks.

Samtidigt finns en betydande låglönepress på svensk arbetsmarknad kopplad till arbetskraftsinvandringen inom okvalificerade sektorer där det inte råder någon arbetskraftsbrist. I dessa grupper är det vanligt med sämre villkor än vad kollektivavtalen erbjuder (30% av alla städare som arbetskraftsinvandrat har en lön på under 13 000 kr/mån) och en orimlig beroendeställning mellan arbetstagare och arbetsgivare.

Det här vill Moderaterna göra nu

Moderaterna, tillsammans med Alliansen, avvisar etableringsjobben och vill istället införa anställningsformen inträdesjobb. Förslaget innebär att politiker lagstiftar om en anställningsform med en 30 procent lägre lön än de lägsta lönerna i kollektivavtalen. Inträdesjobb riktar sig till nyanlända och unga utan gymnasieexamen. Förslaget saknar krav på att den anställde ska få utbildning.

Vidare försvarar man ett av världens mest avreglerade regelverk för arbetskraftsinvandring även inom de sektorer där det finns god tillgång på arbetskraft i Sverige, trots upprepade rapporter om handel med arbetstillstånd och slavliknande arbetsförhållanden.

Faktaruta: Inträdesjobb och etableringsjobb

	Inträdesjobb	Etableringsjobb
Målgrupp	Nyanlända och unga utan gymnasieutbildning	Nyanlända och långtidsarbetslösa
Lönenivå och krav på utbildning	70 procent av ingångslönen i branschen, högst 21 000 kronor i månaden. 30 procent av arbetstiden anses gå till att lära sig arbetet på arbetet och det saknas krav på arbetsgivare eller stat/kommun att organisera och bekosta utbildning.	Lön i nivå med lägsta lönen i kollektivavtalet i branschen. Jobbet ska innehålla utbildning på betald arbetstid. Staten får ansvar för att organisera och bekosta utbildning.
Anställning	Motsvarande provanställning i två år som övergår i tillsvidareanställning därefter.	Anställningen ska löpa på två år, vara på heltid och normalt leda till tillsvidareanställning
Arbetsgivarens kostnad	Arbetsgivaravgiften tas bort vilket innebär att arbetsgivarens kostnad är samma som den anställde får i bruttolön, dvs mellan 11 000 och 14 000 kronor beroende på avtal.	Lönekostnaden delas mellan arbetsgivaren och staten. Parternas förslag är att kostnaden för arbetsgivaren ska vara 8 000 kronor i månaden.
Vem bestämmer villkor på jobbet?	Politiken bestämmer om löner och villkor på jobbet som är sämre än det fack och arbetsgivare har kommit överens om. Inget krav på kollektivavtal.	Fack och arbetsgivare kommer överens om löner och villkor. Politiken tar beslut om subventioner och utbildningsplatser. Krav på kollektivavtal.

Konsekvenser för löntagare och arbetsmarknaden

De nyanlända och unga som får ett inträdesjobb blir arbetande fattiga och får inte de färdigheter de behöver för att etablera sig på svensk arbetsmarknad. Nästan tre av fyra nyanlända är under 40 år. Både arbetstagarna och hela samhället vinner på att man erbjuds utbildning inom de jobb där vi idag saknar kompetens inte minst i de fall då personen har ett långt yrkesliv framför sig.

Erfarenhet och forskning visar att lägre löner för en grupp pressar ned lönerna på hela arbetsmarknaden. De yrken som är aktuella för inträdesjobb har redan en stor andel visstidsanställda och genomsnittslönen ligger nära lägsta lönen. Det samma gäller arbetskraftsinvandring av yrkesgrupper som städare eller reklamutdelare. Var och en som sliter med dåligt betalt – i omsorgen, butiker eller som städare – förstår att deras möjlighet till lönehöjning eller att ens ha kvar jobbet skulle minska om

arbetsgivaren kan anställa en annan person till avsevärt lägre lön. Det går inte att isolera löner.

Arbetare ska inte ställas mot arbetare. Kollektivavtal ska vara norm och den svenska modellen bygger på att lönebildningen sköts av arbetsmarknadens parter. Politiker sätter inte löner. Moderaternas förslag är ett allvarligt avsteg från det.

Livslång provanställning

Sverige har en arbetsmarknadsmodell som kombinerar hög anställningstrygghet för löntagarna med stor flexibilitet för arbetsgivare. Lagen om anställningsskydd, Las, skyddar anställda från att godtyckligt bli av med jobbet. Samtidigt finns goda möjligheter för arbetsgivare och fack att komma överens om undantag från turordningsreglerna och hjälp till omställning för de som sägs upp. Självklart ska en arbetsgivare inte behöva behålla medarbetare som saknar tillräckliga kvalifikationer för jobbet efter en omorganisation och precis så är dagens lagstiftning utformad.

Det här vill Moderaterna göra nu

Moderaterna beslutade på sin stämma 2017 att reformera Las. De vill att turordningsregler, ”sist in – först ut”, och rätten till återanställning ses över. Partiet vill införa en ny modell där kompetens får större tyngd än anställningstid. Att stämmobeslutet ligger fast bekräftades av Elisabeth Svantesson i *Dagens Industri* 4 februari 2018.

Konsekvenser för löntagare

Turordningsreglerna är det skydd löntagare har mot nyckfulla uppsägningar. Om anställningstid får mindre tyngd kommer arbetsgivare kunna bestämma efter eget huvud vilka som ska få sparken, utan förhandlingar med facket. Camilla Frankelius, förhandlingschef Sveriges Ingenjörer, förklarar, i *Aftonbladet* (9/11 2017), vad som skulle hända:

”Din anställningstid är den enda faktorn din arbetsgivare inte ensidigt bestämmer över. Försvinner den ur Las finns ingen reell möjlighet för ditt fack att ifrågasätta din arbetsgivares val att säga upp dig.”

Med Moderaternas förslag skulle otryggheten öka för alla som har ett jobb i Sverige – anställningar som idag är trygga riskerar att förvandlas till livslånga provanställningar.

Nedskärningar i arbetslöshetsförsäkringen

En god arbetslöshetsförsäkring är en central del i den svenska modellen.

Under den förra regeringen genomfördes kraftiga försämringar av A-kassan. Takbeloppet sänktes, nedtrappning i ersättningen infördes, ersättningsperioden kortades och avgifterna höjdes (mest för de med de lägsta inkomsterna) med resultatet att många lämnade försäkringen¹.

Sedan den socialdemokratiskt ledda regeringen tillträdde har många viktiga steg tagits för att öka tryggheten i a-kassan. Bland annat har den inkomstrelaterade ersättningen höjts med över 5000 kronor i månaden, en karensdag har tagits bort, förtroendeuppdrag räknas numer in i försäkringen och situationen för deltidsarbetslösa har förbättrats markant i och med att perioden för deltidsersättning har förlängts från 75 dagar till 60 veckor.

Det här vill Moderaterna göra nu

Enligt det förslag som presenteras i Moderaternas budgetmotion för 2018 föreslås en betydande nedskärning i arbetslöshetsförsäkringen. Moderaterna vill:

- Sänka ersättningsnivåerna. Istället för dagens takbelopp på 910 kronor per dag de första 100 dagarna vill Moderaterna se ett takbelopp på 760 kronor per dag. Att takbeloppet sänks från 760 till 680 kronor per dag.
- Begränsa antalet ersättningsdagar från 300 till 265.
- Tidsbegränsa aktivitetsstödet som många långtidsarbetslösa uppstår.²

Konsekvenser för försäkrade

Då många når upp i taket för a-kassan innebär en taksänkning en direkt försämring för många arbetslösas inkomster. Begränsningen i antalet ersättningsdagar och tidsgränsen i aktivitetsstödet innebär också en direkt och dramatisk försämring för skyddet för långtidsarbetslösa som i högre utsträckning kommer att tvingas uppstå försörjningsstöd.

Samtidigt försämras också försäkringsskyddet för alla som jobbar. Detta kommer öka behovet av att teckna privata inkomstbortfallsförsäkringar.

¹ Prop. 2006/07:15 och Finansdepartementet

² Motion till riksdagen 2017/18:3681, *Vi tror på Sverige – Moderaternas budgetmotion 2018*, s. 71

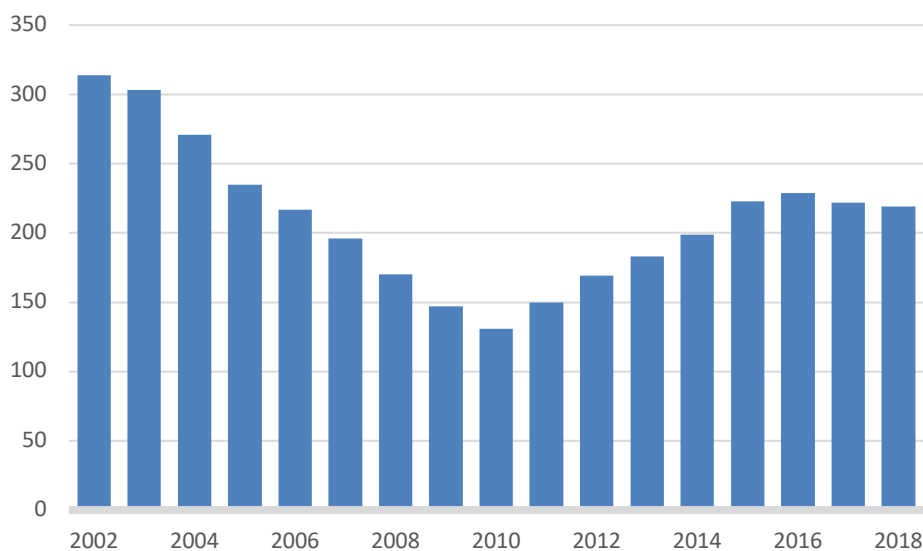
Återinförd tidsgräns i sjukförsäkringen

Den 1 februari 2016 avskaffade den socialdemokratiskt ledda regeringen den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen, ”stupstocken”. Stupstocken innebar att i princip alla som varit sjukskrivna i två och ett halvt år förlorade sin sjukpenning och hänvisades till Arbetsförmedlingen.

Effekten av stupstocken var att över 100 000 personer utförsäkrades till fattigdom och otrygghet. Majoriteten kom tillbaka till sjukförsäkringen efter en tid på Arbetsförmedlingen, några hamnade i försörjningsstöd eller för tidig pension. Mycket få återinträdde på arbetsmarknaden. Människor slutade inte att vara sjuka på grund av förlorad sjukpenning. Det är svårt att hävda att stupstocken hade önskad effekt i form av minskad sjukfrånvaro – sjukskrivningarna ökade som mest under åren 2010-2016 vilket är just de år då de automatiska utförsäkringarna ur sjukförsäkringen pågick.

Sjuk- och rehabiliteringspenning

Tusental belärsekvivalenter

Källa: Finansdepartementet, budgetpropositioner

Den socialdemokratiskt ledda regeringen har gjort flera insatser för att förbättra sjukförsäkringen – höjt ersättningen, ökat möjligheterna till rehabilitering och förstärkt arbetsmiljöarbetet. Vi vill fortsätta arbetet för att ingen ska bli sjuk av jobbet och att människor som blir sjuka ska känna sig trygga och få det stöd de behöver.

Det här vill Moderaterna göra nu

Moderaterna vill återinföra stupstocken. Med deras politik skulle de som varit sjukskrivna i två och ett halvt år återigen automatiskt skickas till Arbetsförmedlingen.

Konsekvenser för sjuka och för tryggheten i samhället

Om tidsgränsen för utförsäkring återinförs skulle en majoritet av dem som har varit sjukskrivna i minst två och ett halvt år bli utförsäkrade. Det handlar om mer än 30 000 personer.³

Att återinföra stupstocken innebär att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen måste lägga tid och resurser på att administrera en åtgärd som har liten effekt på sjukfrånvaron. När sjukfrånvaron ökar så behöver vi sätta in effektiva åtgärder tidigt, inte utförsäkra människor till fattigdom och otrygghet.

³ Socialdepartementet, antalet personer som passerat dag 914 i sjukförsäkringen sedan den bortre tidsgränsen avskaffades, september 2017.

Moderaternas skattesänkningar och välfärden

Sverige står inför ett demografiskt skifte. Barnkullarna växer, medellivslängden ökar och 40-talets stora barnkullar blir allt äldre. Det är också när vi är unga och när vi är gamla som vårt behov av välfärdstjänsterna är som störst. Behoven i välfärden kommer alltså öka framöver, samtidigt som färre ska försörja fler. För att vård, skola och omsorg ska hålla jämna steg med utvecklingen i övrigt i Sverige är de flesta bedömare överens om att stora tillskott krävs för att kommunerna ska klara att upprätthålla kvaliteten i välfärden⁴. Annars riskerar välfärden att urholkas eller kommunalskatten tryckas kraftigt uppåt.

Det här vill Moderaterna göra nu

I veckan slog moderaterna fast att man avser sänka skatten med minst 36 miljarder nästa mandatperiod. Den största skattesänkningen är ett sjätte jobbskatteavdrag, som enligt partiets egna bedömningar skulle kosta 22 miljarder kronor. Samtidigt talar den moderata partiledningen om behovet av skattesänkningar för högre inkomster så att marginalskatten aldrig överstiger 50%. Denna målsättning innebär ett slopande av värnskatten, slopad utfasning av jobbskatteavdraget och en sänkning av den statliga inkomstskatten till 15%. Att göra verklighet av denna målsättning skulle alltså innebära en skattesänkning på ytterligare ca 20-30 miljarder.

Konsekvenser för välfärden

Oavsett hur hela moderaternas skattepolitik kommer att finansieras så kvarstår faktum. Minskade offentliga intäkter innebär minskade möjligheter till resursförstärkningar av de stora offentliga åtagandena såsom skolan, vården, omsorgen och rättsväsendet då självfinansieringsgraden i föreslagna förändringar är relativt låg. De skattesänkningar om minst 36 miljarder som presenterade 18 april 2018 motsvarar kostnaden för totalt 60 000 sjuksköterskor.

⁴ SKL:s prognos eller Konjunkturinstitutets konjunkturrapport